

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I VODNOGA GOSOPDARSTVA

2675

Na temelju članka 55. stavka 1. Zakona o hrani (»Narodne novine« broj 117/03, 130/03, 48/04) ministar poljoprivrede, šumarstva i vodnoga gospodarstva, uz suglasnost ministra zdravstva i socijalne skrbi, donosi

PRAVILNIK

O NAVOĐENJU HRANJIVIH VRIJEDNOSTI HRANE

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim se Pravilnikom propisuje način navođenja hranjivih vrijednosti hrane namijenjene:

- isporuci krajnjem potrošaču; te
- opskrbi ugostiteljskih objekata, kantina, bolnica, dječjih vrtića, škola, ustanova socijalne skrbi i drugih sličnih subjekata u poslovanju s hranom koji opskrbljuju krajnjeg potrošača.

Odredbe ovoga Pravilnika ne primjenjuju se na:

- prirodne mineralne vode ili druge vode namijenjene prehrani ljudi; te
- hranu za posebne prehrambene potrebe (ili »dijetetske namirnice«) kod kojih je navođenje hranjive vrijednosti obavezno i uređeno posebnim propisom.

Članak 2.

Navođenje hranjivih vrijednosti hrane nije obavezno, osim za hranu kod koje se na deklaraciji, pri prezentaciji i/ili reklamiranju pojavljuje prehrambena tvrdnja.

Dozvoljeno je navoditi samo prehrambene tvrdnje koje se odnose na energetske vrijednosti, hranjive tvari i tvari koje pripadaju u jednu od skupina hranjivih tvari.

Kada je navedena prehrambena tvrdnja za neku od hranjivih tvari i/ili tvari koje pripadaju u jednu od skupina hranjivih tvari navod o hranjivim vrijednostima mora sadržavati i podatak o količini te tvari.

Navođenje hranjive tvari i njezine količine ne smatra se prehrambenom tvrdnjom ukoliko je isto propisano posebnim propisima.

Kod nezapakirane hrane hranjive vrijednosti sukladno uvjetima iz ovoga Pravilnika mogu se navoditi u popratnom dokumentu i moraju se dati na uvid potrošaču u slučaju njegovog zahtjeva.

Članak 3.

Pojmovi u ovom Pravilniku imaju sljedeća značenja:

- »navođenje hranjivih vrijednosti hrane« je navođenje, na deklaraciji, podataka koji se odnose na:

1. energetske vrijednosti hrane; te

2. hranjive tvari kao izvorne prirodne sastojke;

- »prehrambena tvrdnja« je svaka tvrdnja koja pri prezentiranju ili reklamiranju hrane tvrdi, navodi na zaključak ili upućuje da hrana ima određena prirodna hranjiva svojstva

uvjetovana energetsom vrijednošću i/ili prisutnošću, odnosno količinom njezinih prirodnih hranjivih tvari;

– »*hranjive tvari*« su tvari koje utječu na energetske i biološke vrijednosti hrane, a podrazumijevaju: bjelančevine, ugljikohidrate, masti, vlakna, natrij, te vitamine i minerale prisutne u značajnijoj količini, kako je navedeno u Prilogu 1., koji je sastavni dio ovoga Pravilnika;

– »*energetska vrijednost hrane*« podrazumijeva energiju sadržanu u određenoj količini hrane, dobivenu spaljivanjem hrane do suhog ostatka, izraženu u kilokalorijama i kilodžulima (u daljnjem tekstu: kcal (kJ));

– »*bjelančevine*« podrazumijevaju količinu bjelančevina izračunatu prema formuli: bjelančevine = ukupni dušik po Kjeldahlovoj metodi x 6,25;

– »*ugljikohidrati*« podrazumijevaju sve ugljikohidrate koji se prerađuju metabolizmom čovjeka, uključujući i poliole;

– »*šećeri*« podrazumijevaju sve monosaharide i disaharide zastupljene u hrani, osim poliola;

– »*masti*« podrazumijevaju ukupne lipide uključujući i fosfolipide;

– »*zaštićene masne kiseline*« podrazumijevaju masne kiseline bez dvostruke veze;

– »*mononezasićene masne kiseline*« podrazumijevaju masne kiseline sa *cis* dvostrukom vezom;

– »*polinezasićene masne kiseline*« podrazumijevaju masne kiseline sa *cis*, *cis*-metilen prekinutim dvostrukim vezama;

– »*vlakna*« podrazumijevaju frakciju jestivog dijela biljaka ili njihovih ekstrakata koja su otporna na probavu i apsorpciju u tankom crijevu;

– »*prosječna vrijednost*« je vrijednost koja najbolje predstavlja količinu hranjive tvari sadržanu u određenoj hrani, a odražava dopuštena odstupanja s obzirom na sezonsku promijenjivost, prehrambene uzorke i ostale čimbenike koji mogu prouzrokovati variranje stvarne vrijednosti.

II. POSEBNE ODREDBE

Članak 4.

Kod navođenja hranjive vrijednosti hrane, obavijest koja se daje mora sadržavati podatke iz skupine 1 ili 2, prema sljedećem redoslijedu:

1. Skupina 1:

- energetska vrijednost hrane,
- količina bjelančevina, ugljikohidrata i masti; ili

2. Skupina 2:

- energetska vrijednost hrane,
- količina bjelančevina, ugljikohidrata, šećera, masti, zasićenih masnih kiselina, vlakna i natrija.

Kod navođenja hranjivih vrijednosti hrane obavijest koja se daje može sadržavati i podatak o količini jedne ili više od sljedećih tvari:

- škroba,
- poliola,
- mononezasićenih masnih kiselina,
- polinezasićenih masnih kiselina,
- kolesterola,
- bilo kojeg minerala ili vitamina ako se nalaze u značajnijoj količini.

Navođenje prirodnog sadržaja vitamina i minerala određeno je u Prilogu 1.

Kada je navedena prehrambena tvrdnja za šećere, zasićene masne kiseline, vlakna ili natrij obavijest koja se daje mora sadržavati podatke iz skupine 2.

Kada je navedena količina polinezasićenih masnih kiselina i/ili mononezasićenih masnih kiselina i/ili kolesterola, mora se navesti i količina zasićenih masnih kiselina, što se ne smatra prehrambenom tvrdnjom.

Članak 5.

Energetska vrijednost koja se navodi izračunava se korištenjem sljedećih faktora preračunavanja:

– ugljikohidrati (osim poliola)	4kcal/g – 17 kJ/g
– polioli	2,4 kcal/g – 10 kJ/g
– bjelančevine	4 kcal/g – 17 kJ/g
– masti	9 kcal/g – 37 kJ/g
– alkohol (etanol)	7 kcal/g – 29 kJ/g
– organske kiseline	3 kcal/g – 13 kJ/g

Članak 6.

Energetska vrijednost i količina hranjivih tvari ili njihovih sastojaka u hrani izražavaju se brojčano u sljedećim jedinicama:

– energetska vrijednost	kJ i kcal
– bjelančevine	grami (g)
– ugljikohidrati	grami (g)
– masti	grami (g)
– natrij	miligrami (mg)
– vlakna	miligrami (mg)
– kolesterol	miligrami (mg)
– vitamini i minerali	jedinice navedene u Prilogu 1.

Podaci iz stavka 1. ovoga članka:

- moraju se izraziti za količinu od 100 g ili 100 ml gotovog proizvoda;
- mogu se izražavati i po obroku, ako je na deklaraciji navedena količina koja čini jedan obrok ili broj obroka sadržanih u pakovini.

Brojčane vrijednosti su prosječne vrijednosti koje se temelje na:

- analizi hrane koju provodi proizvođač;
- izračunu prema poznatim ili stvarnim prosječnim vrijednostima upotrijebljenih sastojaka,
- izračunu prema općenito utvrđenim i prihvaćenim podacima.

Podaci koji se navode moraju se odnositi na gotov proizvod koji se stavlja na tržište ili se mogu odnositi na hranu nakon pripreme, pod uvjetom da su dane dovoljno jasne upute za pripremu i da se podaci odnose na hranu pripremljenu za konzumiranje.

Podaci o prirodnom sadržaju vitamina i minerala moraju dodatno biti izloženi u postotku dnevno preporučene količine (RDA) dane u Prilogu 1. za količine iz stavka 2. ovoga članka.

Postotak dnevno preporučene količine (RDA) za vitamine i minerale može se prikazati u grafičkom obliku.

Članak 7.

Podaci o sadržaju šećera i/ili poliola i/ili škroba, navode se odmah nakon navođenja sadržaja ugljikohidrata i to na sljedeći način:

– ugljikohidrati (g)

od kojih:

– šećeri (g)

– poliola (g)

– škrob (g)

Podaci o količini i/ili vrsti masnih kiselina i/ili kolesterola, navode se odmah nakon navođenja ukupne količine masti na sljedeći način:

– masti (g)

od čega:

– zasićene masne kiseline (g)

– mononezasićene masne kiseline (g)

– polinezasićene masne kiseline (g)

– kolesterol (mg)

Članak 8.

Podaci koji se odnose na hranjivu vrijednost hrane, propisani ovim Pravilnikom, moraju biti otisnuti čitkim i neizbrisivim znakovima, na uočljivom mjestu, a navode se:

– u tabelarnom obliku, znamenkama poravnatim u stupce; ili

– nanizani u liniji, ukoliko nema dovoljno raspoloživog prostora za tablični oblik.

III. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 9.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u »Narodnim novinama«, a primjenjuje se od 1. siječnja 2005. godine.

Klasa: 011-02/04-01/86

Urbroj: 525-1-04-1

Zagreb, 26. rujna 2004.

Ministar

Petar Čobanković, v. r.

PRILOG 1.

Vitamini i minerali koji se mogu navoditi i njihove preporučene dnevne količine (RDA):

Vitamin A µg	800	Vitamin B12 µg	1
Vitamin D µg	5	Biotin mg	0,15
Vitamin E mg	10	Pantotenska kiselina mg	6
Vitamin C mg	60	Kalcij mg	800
Tiamin mg	1,4	Fosfor mg	800
Riboflavin mg	1,6	Željezo mg	14
Niacin mg	18	Magnezij mg	300
Vitamin B6 mg	2	Cink mg	15
Folna kiselina µg	200	Jod µg	150

Značajnom količinom smatra se količina koja iznosi 15% od preporučene dnevne količine navedene u ovom Prilogu, a sadržana je u 100 g ili 100 ml ili u jednoj pakovini, koja se stavlja na tržište, ako pakovina sadrži samo jedan obrok.